

Случај Голијан - геноцид у Пилици?!

Пише: Слободан Дурмановић
четвртак, 16 септембар 2010 10:30

(Нови Репортер, Бањалука, 15.9.2010.године)

Прошле седмице оптужени Властимир Голијан признао је да је “крив за геноцид у Сребреници” и тако постао први српски покајник који је прихватио оптужбу да се у Сребреници догодио геноцид над босанским муслиманима након операције Војске РС “Криваја ‘95” у јулу 1995. године. Пре Голијана, кривицу за злочине над сребреничким Бошњацима признали су и Хрват Дражен Ердемовић, а пре неколико месеци и његов сународник Марко Бошкић, али они нису прихватили кривицу за геноцид, већ за злочин против човечности, с тим да су се нагодили са тужиоцима да сведоче против осталих оптужених.

Голијанова рачуница: младост-лудост

Заједничко за Ердемовића, Бошкића и Голијана је то што су сви били припадници фамозног 10. диверзантског одреда ВРС, одговорног за стрељање заробљених Бошњака у Сребреници. Одговорним за те злочине међу првима их је означио генерал Радислав Крстић. Епилог је мање-више познат: Крстић је, ипак, осуђен за саучесништво у геноциду, иако је за главне кривце именовано генерала Ратка Младића, пуковника Љубишу Беару, Младићевог ађутанта мајора Драгомира Пећанца, те већ поменуте “диверзанте”; Ердемовић је у Хагу добио пет година затвора, Бошкић у Сарајеву 10 година затвора, наредбодавци које Ердемовић помиње до данас нису ухапшени, а до скоро то нису били ни многи њихови саборци које су окривили.

Но, пошто је, некако баш овог лета, одједном порасло интересовање за Ердемовићеве и Бошкићеве другове, убрзо су похапшени Франц Кос, Зоран Гороња, Станко Савановић-Којић и већ поменути Голијан. Голијан је одмах почео и да преговара о кривици, али споразум није постигао. Зашто - остаје тајна. А зашто је, након свега, одлучио да постане први добровољни кривац за геноцид - остаће, за сада, још већа, тешко објашњива мистерија. Ту, наводно, преовлађује лична рачуница по којој се овај покајник нада мањој казни, јер у време извршења кривичног дела није био напунио 21 годину, што га уверава да би могао да прође с казном не већом од 15 година затвора. Но, о тој рачуници последњу реч даће Суд БиХ. А ни Голијанов бранилац, адвокат Раде

Случај Голијан - геноцид у Пилици?!

Пише: Слободан Дурмановић
четвртак, 16 септембар 2010 10:30

Голић не даје додатна објашњења.

„Мој брањеник је одмах након хапшења намеравао да призна кривицу за радње за које је оптужен. Као бранилац био сам упознат о намери изјашњења оптуженог Голијана и упозорио сам га са последицама оваквог изјашњења. Да ли је разумео последице изјашњења, одлучиће Суд БиХ. Разлози за овакво изјашњење су избегавање поновог трауматизовања жртава приликом сведочења, те непотребно трошење новца пореских обвезника. Уколико суд прихвати ово изјашњење, одбрана је већ спремна да изведе доказе у контексту олакшавајућих околности на страни оптуженог Голијана. Не постоји никакав договор 'испод жита' о висини казне са Тужилаштвом БиХ и његовом евентуалном сведочењу. Пресуда по овом изјашњењу не може имати никакве последице по друге оптужене, што је значајно истаћи у контексту 'изненађених' бранилаца. Ово је неспорна судска пракса Суда БиХ на којем браним већ више од пет година. Стога су, заиста, непримерене изјаве адвоката других оптужених које уносе забуну код јавности и непотребно отежавају ионако тежак положај мог брањеника и његове породице“, навео је Голић у својој писаној изјави медијима.

У оптужници подигнутој против Коса, Гороње, Голијана и Којића наводи се, иначе, да су „Кос у својству командира 1. бијељинског вода 10. диверзантског одреда Главног штаба ВРС, те остала тројица у својству припадника истог одреда, учествовали у стрељању више од 800 бошњачких мушкараца и дечака из заштићене УН зоне Сребреница, који су довожени на место погубљења, на економију - фарму Брањево“. Реч је о стрељању бошњачких заробљеника у Пилици код Зворника, о чему је давно говорио Ердемовић.

„Голијан, највероватније, нема свести о томе, нити зна шта је геноцид. Ово признање изазваће серију нових хапшења и многи ће сада посматрати то као `готову ствар`“, сматра адвокат Душко Томић, бранилац првооптуженог Коса. Томић, међутим, не спада у правнике који оспоравају да је у Сребреници извршен геноцид, већ само намерава да спасе свог клијента од те оптужбе, и то тако што нуди Косово признање за учешће у стрељању у замену за мању казну. Притом, износи аргументе који делују фантастично и за Хашки суд, а камоли за Суд БиХ.

„Ја имам документ, строго поверљив, у којем је специјални податак који је Фикрет Муслимовић упутио Алији Изетбеговићу непосредно након боравка команданта УНПРОФОР-а генерала Филипа Мориона у Сребреници 1993. године. Из тог документа се види шта Ратко Младић намерава урадити са Сребреницом и Жепом. У то време, дакле, било је јасно шта ће се догодити са Сребреницом, само је било питање дана. Овако, стоји у том извештају: 'Сад нас је зауставио Морион, али неће још дуго. Ми

Случај Голијан - геноцид у Пилици?!

Пише: Слободан Дурмановић
четвртак, 16 септембар 2010 10:30

нећемо опростити Сребреници и Жепи и неће бити заробљеника'. Тако, отприлике, стоји у том извештају. У то време, Франц Кос је био припадник Армије РБиХ у Тузли. Дакле, Кос не може направити геноцид, јер нема свести о плану, јер је план, очигледно, направљен још 1993. године. Кос је спреман да призна злочин који се догодио тамо, али не геноцид, јер, заправо, није Кос правио план, нити је знао за план етничког уништења Бошњака“, каже Томић.

Но, Тужилаштво БиХ, како стоје ствари, није никако могло да се сложи са премисама које Томић износи, што ни не чуди, ако се има у виду да основ за своје оптужнице црпи из „готових“ пресуда Хашког суда, односно из исказа као што су Ердемовићев и Бошкићев, иако се, рецимо, међу њима може видети разлика у стотинама стрељаних Бошњака. Тако да још треба сачекати и чути бројку коју ће изнети Голијан. Притом, нема много сумње у то да Властимир Голијан не зна о чему говори када тврди да је саучесник у геноциду. Просто зато што је реч о обичном припаднику 10. диверзантског одреда који тешко да је могао и наслутити да ли постоји некакав геноцидни план, сем уколико се није накнадно „досетио“ како се у њему самом пре 15 година у Пилици „пробудила“ геноцидна намера да побије што више сребреничких Бошњака, на коју је потом био сасвим „заборавио“.

Адвокат Миодраг Стојановић, бранилац Драгана Јокића и бивши кобранилац Љубомира Боровчанина који су за злочине у Сребреници осуђени у Хашком суду, мишљења је да Голијаново признање кривице неће отежати положај само Голијану, већ и да ће неминовно утицати на ток суђења Косу, Гороњи и Којићу. „То је једна врло последична одлука, пре свега по њега и његовог браниоца, јер се признањем кривице одриче права на суђење. Таква одлука биће последична и по све остале предмете, јер он својим признањем прихвата да је на простору Брањева и Пилице почињен геноцид, а тиме и геноцид на простору Сребренице. Сигурно је, међутим, да то не одузима нама право да у другим предметима наставимо да тврдимо да у Сребреници није почињен геноцид“, каже Стојановић.

Стрељане у Пилици: фрљање бројкама

За Стефана Каргановића из Историјског пројекта „Сребреница“ сврха нагодби, како у Хагу тако и у Сарајеву, налази се у избегавању ризика суђења и релативно поштеног, јавног претреса чињеница. „Тако нешто могло би бити фатално, јер би сигурно одвело у непредвидивим правцима и претило би да сруши брижљиво изграђену лажну конструкцију сребреничких догађаја, укључујући и њен главни саставни део, на коме се темеље многе дугогодишње осуде и 'чињенични налаз' Хашког трибунала, а то је исказ

Случај Голијан - геноцид у Пилици?!

Пише: Слободан Дурмановић
четвртак, 16 септембар 2010 10:30

Ердемовића. Друга, подједнако важна сврха је да се под претњом драконских затворских казни, или још горих последица, осумњичени приволе да потпишу лажни исказ о 'чињеницама' који ће саставити Тужилаштво на начин који њему одговара тако да ће у свему што је битно ти искази бити синхронизовани са сведочењем 'крунског сведока' Ердемовића. Ова лимунада састоји се не само из неутралисања потенцијалне опасности која прети од неконтролисаних изјава преосталих припадника Одрета, већ и у њиховом активном коришћењу: пре свега, да се првобитна лажна конструкција одржи, али поред тога да се сада помоћу њихових лажних исказа она још додатно утврди и појача", сматра Каргановић.

Наводећи примере "рупа" у Ердемовићевом сведочењу, које обухвата злочиначко учешће и Бошкића, Коса, Гороње, Којића, Голијана, те још тројице који још нису ухапшени, мада су неки надхват руке - Брано Гојковић, Зијад Жигић и Александар Цветковић - Каргановић најпре подсећа на извештај форензичких стручњака Хашког трибунала према којем су на месту злочина у Пилици били пронађени посмртни остаци 137, а не 1000 или 1200 особа.

"Поређења ради, треба погледати параграф 763 првостепене пресуде у предмету Благојевић и Јокић. Тамо се описује стрељање заробљеника у школи Грбавци, код Ораховца. На страни 219 те пресуде пише да је тамо стрељано 1000 лица, што је мање од 1200, за које Ердемовић тврди да су стрељани у Пилици, и што је Трибунал на основу његовог исказа усвојио као веродостојну чињеницу. Чудна ствар је следеће: у параграфу 763 код Благојевића стоји да је стрељање групе од 1000 код Ораховца почело 14. јула после подне, трајало цело вече, а затим и целу ноћ све до 05.00 ујутру 15. јула. Поставља се логично питање: како је - по Ердемовићу - у Пилици могло да се стреља 1200 људи за само пет сати, док је на другом месту требало три пута више времена да се стреља 1000 људи ?", пита се Каргановић.

Посебно је питање то што се сада у предмету Франца Коса и осталих бројка стрељаних смањује на 800, док се у Бошкићевом признању помиње "више стотина". То, наравно, не умањује тежину злочина у Пилици и другим местима, али се са таквим фрљањем бројкама и контрадикторним исказима самих "диверзаната" тешко може озбиљно одржати тако тешка оптужба као што је геноцид. "Изнуђено хапшење и - под ко зна каквим притисцима, уценама и претњама - нагађање са масовним убицама само да би о кључним појединостима свога злочина они ћутали - непоштен је и бахат, али истовремено и очајнички потез. За то у енглеском језику постоји савршен назив: 'дамаге контрол' - ограничавање штете", закључује Каргановић.

Случај Голијан - геноцид у Пилици?!

Пише: Слободан Дурмановић
четвртак, 16 септембар 2010 10:30

Каргановић је данас само један у низу правника који износе озбиљне сумње да се калкулише у разоткривању сребреничке трагедије, при чему се чак и дозирају хапшења припадника 10. диверзантског одреда. Тако је командант тог одреда Милорад Пелемиш несметано давао интервјуе штампаним медијима, док су неки, попут Зијада Жигића на сарајевској Федералној телевизији, недавно чак и јавно говорили да су припадници одреда добијали по десет немачких марака по глави убијеног заробљеника. Након тога, нити су ови били хапшени, нити су удружења бошњачких жртава гласно протестовала.